

gemeente VOORSCHOTEN

Update Beheerplan Groen

2021–2022

Colofon

Update Beheerplan Groen 2021-2022

Gemeente Voorschoten

Auteurs: ing. P. Spiegeler en D. Burgemeester

28 juni 2021

Samenvatting

Het door de gemeente te onderhouden areaal groen is divers per 2016 is het beheer op orde en is de kwaliteit van het groen zoals beoogd: beeldkwaliteit B in de wijken, en beeldkwaliteit B in het centrum, burgemeester Berkhoutpark en het Lint en een natuurlijk niveau in het buitengebied.

De gedane investeringen zijn goed zichtbaar in de parken zoals het Burgemeester Berkhoutpark en park Rosenburgh. Park Ter Wadding zijn in de jaren 2016-2018 opgepakt.

Om structurele kosten voor het onderhoud te verlagen zijn op beperkte schaal waar mogelijk omvormingen doorgevoerd. Rozen zijn bijvoorbeeld omgevormd tot vaste plantenvakken en heesters naar gazon met bloembollen. Hierbij is rekening gehouden met het behouden van functionaliteit en biodiversiteit.

Ook is er gekozen om de beeldkwaliteit van B niveau naar C Niveau te brengen. Dit heeft geleid tot lagere onderhoudskosten.

Het doel van de gemeente is voor het beheer strategisch te communiceren. Het betrekken van bewoners en bedrijven bij het onderhoud (zelfonderhoud) maakt ook de komende beheerperiode een belangrijk onderdeel uit van het beheer.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 <i>Algemeen</i>	5
2 Wettelijke kaders	6
2.1 <i>Landelijke wet- en regelgeving</i>	6
3 Onderhoudsniveau	7
3.1 <i>Methoden van verzorgend onderhoud</i>	7
4 vervanging	10
4.1 <i>conclusie</i>	10
5 Communicatie	11
5.1 <i>Algemeen</i>	11
6 Financiën	12
6.1 <i>Algemeen</i>	12
6.2 <i>Jaarlijks onderhoud</i>	12
6.3 <i>Achterstallig onderhoud en achterstallige vervanging</i>	12
6.4 <i>Vervanging</i>	12

1 Inleiding

1.1 Algemeen

De gemeente Voorschoten draagt verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte. Zij heeft zichzelf ten doel gesteld deze openbare ruimte schoon, heel en veilig te houden.

De update van de beheerplannen gelden voor de periode 2021-2022. Met de update is het volgende bewerkstelligd:

Het vaststellen van budgetten, kredieten en voorzieningen. Een achteruitgang van beeldkwaliteit B naar beeldkwaliteit C en de daarbij behorende financiële keuzes

De gemeente maakt voor het beheer volledig en voor het onderhoud deels gebruik van een eigen dienst. Het heeft een hoge meerwaarde wat zich uit zich in de aanwezige flexibiliteit, kennis en kunde. Er wordt planmatig en structureel gewerkt. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van beheertekeningen, snoeitekeningen en jaarplannen. De komende beheerperiode 2021-2022 zal de gemeente zich verder professionaliseren om bijvoorbeeld als beheer en uitvoering een gezamenlijke uitvoeringsplanning maken. De aandacht wordt daarbij verlegd om het huidige budget zo efficiënt mogelijk te besteden en in te zetten van het maken van inhaalslagen naar strategisch communiceren, participatie en het verbeteren van toezicht op projecten. Ook worden op dit moment de plantvakken doormiddel van een NEN keuring beoordeeld. Een soortgelijke keuring voor de bomen zal ook in 2021 plaatsvinden.

2 Wettelijke kaders

2.1 Landelijke wet- en regelgeving

Wettelijke zorgplicht veiligheid

De gemeente Voorschoten kent een zorgplicht voor het behoud van een veilige omgeving. Dit is beschreven in het burgerlijk wetboek. De gemeente kent als boomeigenaar deze plicht bijvoorbeeld voor bomen. De eigenaar moet voorkomen dat schade optreedt die voorzien had kunnen worden⁸. Hierdoor is de gemeente verplicht om haar bomen regelmatig te controleren. Hiermee worden eventuele risico's geïventariseerd. De inspecties kunnen leiden tot eventueel onderhoud. De inspecties zijn met name van belang in geval van onverwachte schade. De gemeente kan hiermee aantonen dat zij inspecties en onderhoud heeft uitgevoerd. Dit beperkt enerzijds het risico op schade. Anderzijds kan hierdoor de schuldaansprakelijkheid van de gemeente worden weerlegd. Het inspecteren van de bomen is zo een vorm van risicobeheersing.

Wet Natuurbescherming

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming van kracht. Deze vervangt 3 wetten; de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet.

Bescherming van dieren en planten

Veel verschillende planten- en diersoorten zorgen ervoor dat de natuur tegen een stootje kan. Sommige soorten, zoals vleermuizen, gierzwaluwen en steenuilen zijn kwetsbaar. In een dichtbevolkte samenleving als Nederland is daarom goede natuurbescherming belangrijk.

Met de invoering van de wet natuurbescherming geldt voor de gemeente een wettelijke zorgplicht voor flora en fauna. De wet is van toepassing wanneer sprake is van een leefgebied voor inheemse planten en diersoorten. De wet is bedoeld om verstoring door ruimtelijke maatregelen te voorkomen. In het geval van het voornemen tot verstoring kan het voorkomen dat vooraf een ontheffing moet worden aangevraagd. Zodra de gemeente een goedgekeurde gedragscode heeft of volgt, geldt voor een groot aantal soorten flora en fauna automatisch een ontheffing. Mits de werkzaamheden volgens de gedragscode worden uitgevoerd.

Ziet u dat iemand de Wet natuurbescherming overtreedt? U kunt een melding doen. Meestal doet u dat bij de provincie. Maar in sommige gevallen bij ons. Lees hierover op de pagina Handhaving bij het Rijk.

Wet Milieubeheer

In het kader van de wet milieubeheer bestaat een verplichting wanneer gebruik wordt gemaakt van bestrijdingsmiddelen. Dit omvat het verplicht informeren van omwonenden of voorbijgangers. In Voorschoten wordt geen gebruik gemaakt van chemische bestrijdingsmiddelen in het groenbeheer

3 . Onderhoudsniveau

Het door de gemeente te onderhouden areaal groen is divers. Een groot deel ligt in een stedelijk gebied. Voorschoten kenmerkt zich door een opbouw van ouder stedelijk gebied op de strandwal (het lint) en latere uitbreidingen op een klei/veenweidelandschap. De ecologische verbindingzones liggen langs de spoorlijn, de vliet maar ook langs het Lint. Van oudsher zijn er buitenplaatsen in Voorschoten aanwezig. Deze vormen nu bijzondere groene ensembles in het dorp.

Er is relatief een groot stedelijk gebied, en een kleiner buitengebied. De parken en groene zones in Voorschoten vormen groene buffers in en tussen de wijken. De variatie en opbouw van het openbaar gebied zorgt ervoor dat Voorschoten een bijzonder gevarieerd openbaar gebied kent.

3.1 Methodes van verzorgend onderhoud

Er zijn standaardmethoden voor het bepalen van de opgave van onderhoud en hoe dit moet worden uitgevoerd. Onderhoud op frequentiebasis en op beeldkwaliteit zijn het meest gebruikt.

Frequentie

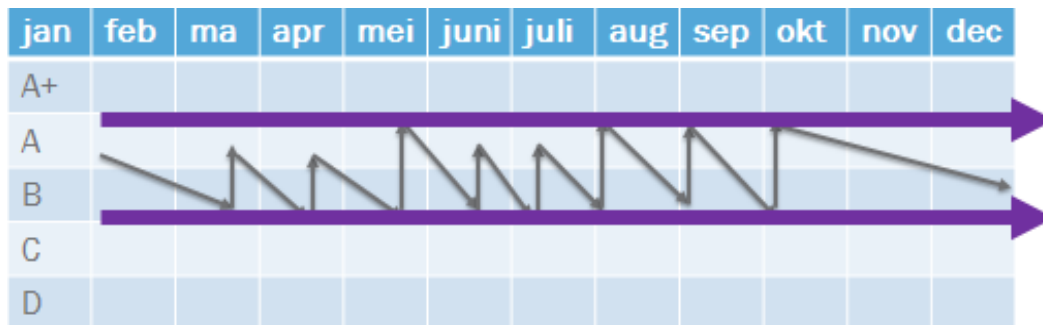
De klassieke methode van verzorgend onderhoud is onderhoud op frequentiebasis. Afhankelijk van de gewenste kwaliteit wordt door de onderhoudsploegen een aantal keren een onderhoudsronde uitgevoerd. Het voordeel van deze methode is een systematisch onderhoud. Het nadeel is dat nauwelijks wordt ingespeeld op weersomstandigheden die van invloed zijn op de groei van onkruiden. De rondes worden uitgevoerd onafhankelijk van snelle of matige groei. Het beeld is hierdoor variabel.

Beeldkwaliteit

Een andere methode is om op basis van een vooraf afgesproken beeldkwaliteit te werken. De CROW heeft hiervoor ambitieniveaus en meetlatten ontwikkeld. Dit loopt van A+ tot D. Bij onderhoud op beeldkwaliteit wordt vooraf een ambitieniveau vastgesteld. Dit kan voor de gehele gemeente zijn of per deelgebied. Het onderhoud wordt uitgevoerd op de plekken waar dit nodig is. Er wordt ingegrepen zodra de ondergrens van het niveau is bereikt. Als wordt ingegrepen dan wordt het niveau erboven bereikt. Er wordt flexibel gewerkt. Het voordeel is dat de kennis van onderhoudsploegen beter wordt gebruikt en ingezet. Er kan beter worden ingespeeld op weersinvloeden. Er bestaat een constante beeldkwaliteit.

Ambitieniveau	onderhoudsniveau	kenmerken
A+	zeer hoog	nagenoeg ongeschonden
A	hoog	mooi en comfortabel
B	basis	functioneel
C	laag	Onrustig beeld, enige vorm van hinder
D	zeer laag	Kapitaalvernietiging, uitlokking vernieling, aansprakelijkheid

Huidige situatie

In de gemeente wordt op beeldkwaliteit C onderhouden. Dit gebeurt zowel door team O&G als door de aannemers. Het onderhoud van de aannemers wordt maandelijks gecontroleerd op beeldkwaliteit. De kwaliteit van het team O&G wordt niet beoordeeld.

4 Vervanging

Om structurele kosten voor het onderhoud te verlagen en zo taakstellingen te behalen is met vervanging gekeken naar mogelijkheden voor goedkopere beheerelementen zonder dat dit ten koste ging van biodiversiteit. Ook is gekeken naar functionaliteiten. Heesters zijn bijvoorbeeld vervangen voor gazon met bloembollen. Rozen zijn vervangen voor vaste planten etcetera. Dit heeft er in geresulteerd dat – ondanks dat er meer areaal aan openbaar groen is bijgekomen o.a. door ruimtelijke ontwikkeling zoals vd Hoevenpark – het totaal benodigd bedrag voor onderhoud lager ligt. Gemiddeld is het onderhoudsbedrag per m² nu €1,31. Voorheen was dit €1,43.

Bij de vervanging is op diverse wijzen gecommuniceerd en zijn participatietrajecten opgezet. In veel gevallen is voorafgaand aan de uitvoering gecommuniceerd. Het team Beheer heeft regelmatig van bewoners gehoord dat zij liever betrokken willen worden in het voortraject (voorbereiding en ontwerp) Dit is mogelijk, maar kost eveneens meer tijd. Geadviseerd wordt via een strategische communicatieproject bewoners beter te kunnen betrekken en beter te kunnen informeren. Dit is een opgave voor de nieuwe beheerperiode.

De aandachtspunten in het beheer verschuiven daarbij langzaam. Van een periode van herinrichting en inhaalslagen maken naar strategische communicatie; het betrekken van burgers bij openbaar groen (participatie) en verbeteren van het toezicht op bestaande en nieuwe projecten van ruimtelijke ontwikkeling, vervanging en onderhoud. Daarbij is het behoud van het initiatief van eigen medewerkers belangrijk en de zorg voor continuïteit van het bestaande onderhoud en de interne communicatie.

4.1 Conclusie

De gemeente Voorschoten heeft voor bijna 19 miljoen euro aan groenelementen in beheer. Jaarlijks bestaat hiervoor een deel noodzakelijke vervanging. Het is van belang vervanging structureel uit te voeren om geen vervangingsachterstand te creëren. Ook worden op dit moment de plantvakken doormiddel van een NEN keuring beoordeeld. Een soortgelijke keuring voor de bomen zal ook in 2021 plaatsvinden. Dit gebeurt om een duidelijk beeld te krijgen waar de vervanging en de omlooptijd van het groen is bereikt en om te investeren in duurzaam groen met een lange levensduur.

5 Communicatie

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk is beschreven hoe de gemeente communiceert over het beheer en onderhoud van de beheerelementen beschreven in dit beheerplan. Bedrijven en bewoners hebben regelmatig vragen over het beheer. Communicatie is in het gehele beheerproces van belang.

Huidige situatie

Bewoners en bedrijven kunnen vragen mailen aan gemeente@voorschoten.nl. Ook kunnen zij via het meldingssysteem een vraag stellen. De wijkteams van de gemeente hebben ook direct contact met bewoners over het onderhoud. Zij zijn de oren en ogen van de gemeente in de wijk en dagelijks aanspreekbaar. Daarnaast verloopt veel communicatie via de wijkmanagers, via het klantcontact centrum en direct via de beheerders.

Bij vervanging van beheerelementen maakt de gemeente gebruik van diverse communicatiemiddelen zoals informatiebrieven aan omwonenden en informatieborden bij het werk. Bij grootschaligere herinrichting wordt gebruik gemaakt van een breder participatieproces.

Wensen

Bewoners en bedrijven zijn veelal niet bekend met wat de gemeente in welke perioden precies doet aan onderhoud en vervanging. Bij hen bestaat de wens meer te weten over het beheer en onderhoud. Ook bij vervanging bestaat de wens om een breder publiek te informeren.

Omwonenden worden bij vervanging bijvoorbeeld wel geïnformeerd over het waarom van de vervanging. De gebruiker is echter niet altijd ook omwonende en heeft zo ook de wens te weten wat er gaat gebeuren of mee te participeren bij voorbereiding en ontwerp.

Strategische communicatie

Om bewoners en bedrijven in de toekomst mee te nemen in het beheer en hierover beter uitleg te kunnen geven is een strategisch communicatiemodel voor groenbeheer gewenst. Het doel is dit in deze beheerperiode op te zetten. Niet alleen voor groen is dit van belang, maar voor het volledig beheer van de openbare ruimte.

Hoe de gemeente het beheer en onderhoud uitvoert zal via de strategische communicatie worden uitgezet via diverse kanalen. Het beheerplan en het jaarplan kunnen daarbij worden gebruikt als inhoud en basis voor de informatie. Het is van belang dit te vertalen naar eenvoudig te communiceren informatie. Door het uitvoeren van strategische communicatie is het onder andere mogelijk het aantal vragen, klachten en meldingen te laten dalen en een breder draagvlak te creëren voor het behoud en de kwaliteit van de groene openbare ruimte.

Contact wijk- en buurtverenigingen

Ook het contact en de samenwerking met wijk- en buurtverenigingen wordt in de komende beheerperiode geïntensiveerd. Dit wordt in samenspraak gedaan met de wijkmanagers.

6 Financiën

6.1 Algemeen

In de voorgaande hoofdstukken is gestructureerd beheer beschreven. In deze hoofdstukken is afzonderlijk aangegeven welke financiële bedragen benodigd zijn. In dit hoofdstuk is dit samengevat.

6.2 Jaarlijks onderhoud

Jaarlijks is voor het onderhoud een budget van € 454.034 beschikbaar.

In onderstaande tabel staan de uitgaven voor de jaren 2017-2020:

Uitgaven jaarlijks onderhoud 2017-2020	
2017	€ 482.296
2018	€ 447.275
2019	€ 492.569
2020	€ 456.954

6.3 Achterstallig onderhoud en achterstallige vervanging

Dit is niet van toepassing omdat er op dit moment de plantvakken doormiddel van een NEN keuring beoordeeld. Een soortgelijke keuring voor de bomen zal ook in 2021 plaatsvinden

6.4 Vervanging

Voor vervanging is jaarlijks een budget van € 431.910 beschikbaar.

In onderstaande tabel staan de uitgaven voor de jaren 2017-2020:

Vervangingen 2017-2020	
2017	€ 384.240
2018	€ 500.744
2019	€ 452.931
2020	€ 418.648

In de programmering 2021-2022 zijn voor de jaren 2021-2025 voor vervanging de onderstaande bedragen opgenomen:

Totaal benodigd jaarlijkse vervanging	
2021	€ 375.636
2022	€ 446.903
2023	€ 607.637
2024	€ 451.494
2025	€ 451.494

